

סיפור אקסקלוסיבי מאחורי מסך החול בתוככי עזה

זהו סיפור של תועמלן ערבי ידוע. עד 1944. היה ד"ר חליל תותח מנהל הקולג' האמריקאי ברמאללה. מאז, עבר לארצות-הברית. יסד שם את "המכון הערבי-אמריקאי". אחת הבמות החשובות ביותר לתעמולה הערבית בעולם.

— מאת חליל תותח —

כעל מגש — השתרעה מתחתי עיר מולדתי, רמאללה.

אני במגע קדוה

חתנו בקאלנדריה, שדה התעופה של ירושלים. דרכנו על אדמת הקודש כשב-עה קילומטר מצפון לירושלים. מקום לידתו של שמואל הנביא — רמה — עמד במטווחי אבן מאתנו.

כמה דקות מנוחה, סנדביץ, סל קפה — ושוב באוויר. עתה, לאחר שהורדנו את ה"אחות הערבית", היינו חופשיים לטוס מעל לישראל. לוד, שם קבור ג'ורג' הקדוש, גיבורה הלאומי של אנגליה, חלפה מתחתנו; עמק השרון, זרוע הישובים הצפופים, השתרע כמר בד. עברנו מעל לתל-אביב ומשם אל הים התיכון, לאורך החוף החולי של ארץ הפלש-תיים.

רגע אחד היינו מול אשקלון, וברגע ה"שני כבר חגנו מעל לעזה, בתמרון נחיתה. לב"סוף: עזה — עירם של שמשון הגיבור ושל רבע מיליון פלסטים ערביים.

בשדה התעופה המתינה לי קבוצה גדולה של ירדנים ותלמידים לשעבר. התפלאתי לר"אות אותם, מאחר שלא כתבתי לאיש על כוונתי לבקר בעזה. ההסבר, שגורד לי מאוחר יותר, היה פשוט: מחלקת החקירות הפלס-ליות המצרית ערכה חקירה מדויקת אר דותי, גבתה עדויות מנכבדים רבים בעזה, לפני שממשלת קהיר הסכימה להסביע את חותמה על דרכוני.

במטה הצבא המצרי

ני ירדנים, שפיק וואדי תראוי, מנה לי בית-הספר התיכון של עזה, לקחו אותי לביתם. הפקיד האחראי במקום, לער מת זאת, לקח ממני את דרכוני. הוא גם הודיע לי כי צעדי הראשון ברצועה חייב להיות בכיוון לקצין המודיעין, לחקירה, אך כטובה פרסית, הסכים לדחות את התייצבתי תי עד למחרת בבוקר.

בית תראוי התמלא חיש מהר זרם בלתי פוסק של מבקרים. זרם מקביל של קפה תור-כי וממתקים יצא ממטבח הבית, ונעלם בי פיות האורחים. בין השאר, הופיע גם רוש די ביי שאואר, ראש העיר של עזה.

וכך זה נמשך: שאלות, שאלות, שאלות; קפה, קפה, קפה. עד שלבסוף ריחם משהו עלי ואמר: "די, יא ג'מעה. הדוקטור עיית". למחרת בבוקר התייצבתי במטה הצבא המצרי בעיר. שאלות הומטרו עלי בלי הרף; דרכוני, בעל שלל החיזות, נבדק בדיקה יסודית. הוסבר לי כי הרצועה כולה אזור צבאי, ועל כן חייב כל מבקר לעבור אותה בדיקה מדויקת. נשאלתי, בין השאר, אם אינני סוכן חשאי של הסטייט דפארטמנט.

אמנם, התנהל כל הענין באווירה החלק לקה של הכנסת-אורחים מזרחית, בליחי קפה ומשקאות קרים. אך בכל זאת נערכה החקירה כאילו הייתי אויבם המושבע ביותר של המצרים. לבסוף, ביקשתי רשות לבקר במחנות הפלסטים. הרשות ניתנה, אך נאמר לי כי עלי להמתין, עד אשר יעשה הצבא את ה"סידורים המתאימים". מועד הביקור נקבע לי מחרת בבוקר.

סרן וכדש

תשע בבוקר, הופיעה בפתח ביתי מ"כנוית צבאית. סרן צעיר ישב בה. הצבא המצרי, העומד על כך כי הוא — ולא ה-

פקיד לנסות את מזלי ולצאת בכל זאת לשדה התעופה — שמא ימצא דרכוני בכל זאת?

אסור לטוס מעד ישראל

מחרת בבוקר הייתי בשדה התעופה, מוכן ומוזמן לטיסה. למולי הרב, נמ"צא הדרכון. עברתי את ביקורת המכס ב"מהרה ופניתי, בחברת כמה נוסעים אחרים, לעבר מטוס "דרמנוע" שנשא את סמל ה"אוי".

היה זה מטוס קטן, אשר ספסלי עץ נוקשים הוצבו בדפנות הקבינה שלו. הטייס היה כושי מלבב, מאוקלאהומה.

המראנו בקלות והמטוס חג מעל לכחול ה"ים התיכון, פנה לעבר מורדות הר הלבנון. מתחתנו חלפו מטעי בנאנות ופרדסים מטופחים. כעבור דקות, תפסו את מקומם ברושים וצוקים חדים. לפנינו התגשאה פיסגת החר-מון, מכוסה שלג.

משך כל מסעוטי, לא ראיתי מראה דר-מה. היינו מעל לחרמון, כשדמשק לשמאלנו וים כינרת מיד לימיננו. הטייס נזהר לא לעבור מעל לאגם, כי זהו שטח ישראל. ומאחר שבתוך המטוס היתה אחות ערבית בד"כה לירושלים, אסור היה לנו לעבור מעל לשטח זה.

כהרף עין, היינו מעל לעמאן. עברנו את הירדן, כשמתחתנו נראים בבירור יריחו וע"מקהירדן, עד לים המלח. תוך שניות, כבר חגנו מעל לגבעות פלסטיין. עצרתי את נשימי תי והסתכלתי שמאלה — אל ירושלים והר היותים.

עברתי לספסל הימני של המטוס ושם —

יד ביום הראשון שהגעתי לבירור, התחלתי לחפש דרך לבקר ברצועת עזה. ירדני, ששמעו על תוכנית, ניסו להניאני במנה, הכריזו כי פשוט אי אפשר לחדור לעזה. אולם אני התעקשתי וכאשר אחד מ"מכרי, מנהל האוניברסיטה האמריקאית של בירות, רמז כי יש לו ידידים בין פקיר האו"ם, קפצתי על המציאה.

הוא הציג אותי בפני עוזר המנהל של המשרד המקומי. "האם אתה עתונאי?" שאל אותי האיש.

"לא," עניתי.

"אם כן, מדוע רצונך לבקר בעזה?"

"מטעמי אנושות בלבד: אני רוצה לר"אות את הפלסטים הערביים."

הפקיד מצדד

בקשה שלי היתה צריכה לקבל אישור מ"מביירות, ומשם לעבור לקהיר, לקבלת אישור שני מידי השלטונות המצריים.

הסיכויים נראו לי קלושים ביותר, אך ככל זאת לא התייאשתי. מדי בוקר הייתי מצלצל לפקיד האו"ם ומסרתי אותו בשאלות.

יום אחד, הקדים אותי הפקיד וצילצל אלי. "האם אתה אזרח אמריקאי?" שאל.

"כן."

"יש לך ויזה להכנס למצרים?"

"כן."

"הבא לנו את דרכונך, בבקשה."

כעבור כמה ימים, הגיע צלצל שלי: בקשתי אושרה. אך הדרכון, שנשלח עם הטייס מקהיר, אבד לו בדרך.

הייתי אובד עצות. עד אשר יעץ לי ה-

עולם תחתון

בחיפה, עוררה אשה שמנה את חשדו של שוטר הנמל, שהכניסה לביקורת, שם נתגלה כי האשה לבשה 20 זוגות תחתונים ניילון שהובאו ארצה עלידי בעלה המלה, יחד עם עוד 33 זוגות נוספים, שנשארו עד יין בתאו של הכעל באניה.

קח ותן

ב"עמק בית-שאן, הבסיתו חברי משק השומרה-צעיר רשפים לשבות ממלאכה ביום הכיפורים, אחרי ששכניהם להתיישבות, חברי משק בני-עקיבא שלוחות, שבתו ממ"לאכתם בראשון במאי.

אור וחושך

ב"תל-אביב, הסביר שמואל לוי מדוע היה נאלץ לגנוב 15 ל"י מדידה: "לפני חודש תפסה אותי המשטרה שעה שגנבתי מנורות ניאון והשוטפ קנס אותי ב"15 לירות ולא ידעתי מאיפה להשיג את הכסף."

חזית שניה

ב"נחשולים, ערכו כמה מחברי המשק תמרון הסתערות בשדה, כבשו את היעד ללא אבידות, פרט לאחת הבחורות שקיבלה הלה, בגלותה כי שכבה ליד עכבר בנקודת הווינק.

סם משקר

ב"חיפה, נעצר פושע מועד, שעה שניסה למכור סמים משכרים, הוכיח כי מה שמכר לא היה סם כי אם פודרה לבנה, הואשם מיד בהוצאת כספים בטעות-שוא.

הפתולוגיה של חיי יום-יום

ב"בית-השיטה, הועלתה הצעה לספק לועדת החברים מיטת של פסיכואנליסט, כדי להקל עליה שמיעת וידויהם מפי חברי המשק שנעדרו מאסיפות הקיבוץ מסיבות עקרוניות.

נשיות רומנטיות

ב"אשדות-יעקב, טענו עובדי הדיר כי מאז הוכנס מקלט רדיו לדיר עלתה ת"גובת החלב, "מכיוון שהכבשים איהבות מוסיקה ורצות להאריך את זמן החליבה."

מירה כנגד מירה

ב"באר-שבע, נכנס אליהו ניאל למרפאת קופת-חולים, דוש מן הרופא התורן להגדיל את מיון התרופה שקבע לו לפני חודש, בהסבירו כי מאז הועלתה משכורתו והוגדל שיעור המס החודשי ששילם לקופת-חולים.

דימרת הבשר

ב"פתח-תקיה, התלונן סעדיה סובירי במשטרה על כי עזו של השכן חדרה מדי יום לגן הירק שלו, תבע לעצור את העז, הסכים להצעת הפשרה כי ירשה לעז לר"צית כגנו, לקבל כתמורה שלושה קילו בשר לכשתוצא החיה לשחיטה.

סייחה, טעות במספר

ב"טייבה, הצטדק מחמוד דרואן בפני ק"רובי אשתו שהאשימוהו ביחס אכזרי אליה: "זה קרה בטעות. כשהרבעתי לה ב"שבוע שעבר לא הבחנתי היטב כי זו היא בגלל החושך. חשבתי שזאת היתה אשתי השניה."

אב-טוראי

ב"מחנה צבאי, הגיש החילי שאול אל-חנן בקשת העלאה לדרגת רב-טוראי, לאחר שאשתו ילדה לו תאומים, הסביר כי שני הפסים על השרוול היו דרושים לו "כדי להראות לשכנים בשכונה מה אני מסוגל לעשות."

הדור הצעיר, הגדול במחנות הפליטים, הינו קרקע פוריה לזרע השנאה והשאיפה לנקם. שני ילדים אלה חיים בתנאים בלתי-אנושיים, במחנה הפליטים הגדול של רפיח, סמוך לעזה.